

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 15 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 15 лепта

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОС:

Месечно 4-50 драхме, тромесечно 13-50 драхми, годишње 54 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:

улица Краља Петра бр. 70.

ГОВОР ЗАСТУПНИКА МИНИСТРА ФИНАНСИЈА Министра Народне Привреде Господина Дра Велизара Јанковића држан у Народној Скупштини поводом претреса законског пројекта о ратним кредитима

Сем тога, Парламентарни одбор, овакав какав је, не због тога што у њему се ди овај или онај посланик, — он је као тело, баш због депласирања улоге и сувише тром, јер се претрпао пословима који нису његови. Ја сам, као Министар Финансија, констатовао нпр., а то сам видео и по радовима својих претходника, да парламентарни одбор не може да одговори на поједина питања и акта ни за десет па ни петнаест дана. Да се он због те тромости дисквалификује за функције, које баш треба да има, најбоље доказује нпр. овај крупан факат. Министарство Финансија поднело му је половином јануара 1917. године прерачуна расхода за један период, схватајући сасвим правилно његову функцију, да он има да даје своје мишљење, да има право да учествује у распореду кредита. Па шта је радио Парламентарни одбор? Уместо да узме овај посао одмах у рад и да остави све друге послове за које и није надлежан, — он је задржао овај прерачуна расхода, овај распоред кредита код себе до 26. априла! (Милан Марјановић: Пardon, господине Министре, да вам донесем акта, јер то је тек неистина! Идем за акта, то нек се зна, да не бих изгубио права на говор. — Одлази али се не враћа.) Ја поново молим Народну Скупштину да се не узбуђује. Не говорим ја ово mala fide, да оптуђујем овога или онога, него да ону депласираност, у коју је упао Парламентарни одбор, истакнем, како би то поправили. А што се тиче овога факта, који сам сада изнео, ја се позивам на званичан реферат о томе свога начелника: Д-р Милана Стојадиновића.

Дакле, констатујем да сам ово изнео на основу званичног реферата а у намери, да се ово стање у Одбору поправи а никако да кога нападам или вређам или да овај свој говор управљам нарочито противу неке личности.

Још морам о овом Парламентарном Одбору, у циљу прецизирања, да кажем и ово, да, по нашем схватању, овај одбор не може имати право вета над одлукама владиним. То апсолутно никако, јер влада за своје одлуке има пуну одговорност пред парламентом. Она за своје одлуке може пред њим да падне или да буде похваљена, али њене одлуке одбор ни у овом случају не може да задржи и да наже: ову од

че ових фондова и њихове контроле, стоји најпре факат: да су поверљиви, т. ј. звани диспозитивни фондови Министарства Спољних Послова, Министарства Војног и Министарства Унутрашњих Дела предвиђени буџетом и установљени законом о државном рачуноводству — (чл. 22.).

Исто тако се о правичности огрешно и извештај мањине, који је казао: да се диспозитивни фондови не контролишу, «и ако ту контролу закон предвиђа». Ова се контрола абдица предвиђа законом, али не онако како је казао г. Милоје Јовановић: да те фондове три посланика контролишу. На овакву контролу тешко би пристала данас, у рату, вједна влада. Контрола над утрошком поверљивих кредита предвиђена је законом о државном рачуноводству, али тамо је речено (чл. 22), да једно министар председник и нико више, па ни Главна Контрола. То је факат. Тако стоји изрично у закону. (Гласови са левице: Дакле он сам себе да контролише, то је лепо.) Све по закону! Фондове контролише министар председник који је у овом случају и министар спољних послова. Такав стицај околности био је врло често, па био је и за време прошле коалиционе владе и онда се никаква друга, ванзаконна контрола није тражила. (Са левице: У толико је више сад треба тражити.) Промените закон, па ће се по закону и поступати!

Ево сад и других факата, господо, који говоре о пет противно тврђењу опозиције. Сем ових поверљивих фондова који постоје, по закону о буџету и о државном рачуноводству, има још један такав већи фонд, — да му не кажем име — који је установљен такође законом на име: закон о ванредним кредитима, од 29. јула 1914. (члан 3). Дакле све су то законски фондови; сви сте ви за њих гласали. Остала два или три поверљива фонда, које још имамо, нису установљени истина ни законом о државном рачуноводству ни законом о ванредним кредитима, али њих је установила, у одсуству Скупштине, прошила, коалициона влада, у циљу пропаганде, у чију је корист колико јуче онако жустро говорио г. Јокимовић. И ја ево кажем да ми од пропаганде не смејемо бежати; ти су фондови зато у овом моменту по-

требни свакој па и овој влади и њихова се контрола не може поверавати неком другом сем председнику владе. А држава која је бежала од тајних уговора и поверљивих фондова и ишла на то да их преда јавности, дала нам је максималан пример страховитог жалосног самоубиства и ми не мислимо ићи за њим.

На против мислимо ићи за примером најпарламентарније земље, а то је Енглеска. Али ни тамо, чујте господо, поверљиве фондове не контролишу посланици на парламент, како нам то препоручује г. М. Јовановић. Овај факат ћете паћи г.г. у најновијој публикацији «Documents Parlamentaires», на стр. 2671. Ту се дословце каже, у партији која говори о контроли глобалних кредита: «У годишњим рачунима, који се подносе парламенту... тајни поверљивих трошкови етс. у опште не налазе се, т. ј. не саопштавају се. (Чита француски текст. Жагор на левици).

се најпре упише у поданство г. Нинчића, па да се и њему толико промени! (Благоје Илић: У чију је парохију потребно да се упише?) Потребно је записати уписивање, али не у поданство и нечију парохију, него је потребно да се упише у остављеном року у списак депонената српских новчаница, и онда ће се моћи имати иста права на размену. Јер, по решењу Министарскога Савета, сваком ономе, који је депоновао о року српске новчанице, финансијска делегација има права да промени хиљаду динара месечно, а само по специјалном решењу министровом може се променити у оправданим случајевима и много више. То је остављено самоме Министру да цени и види све околности. А међати оне новчанице, које нису о року биле депоноване и где може да има и какве спекулације које би ишла на штету финансијске политике наше и наших Савезника — то не дамо! И, пошто се г. Јовановић није благовремено уписао у списак депонената, него је дошао са непријављеним новчаницама, које је доцније на другој некој страни набавио, то није ни могао добати више него само 300 динара. Шта више г. Јовановић је у овом случају имао чак и неку малу привилегију, јер нитолика сума не мора да се промена свакоме, но само ономе, за кога се може мислити да ову размену не тражи ради неке спекулације.

Али, господо, да се вратимо на сам ред и рад у Министарству Финансија и у његовој администрацији. Да се то нападне треба да се изађе са јачим фактима, а не са пасошем у руци. Ја ћу да вам изнесем само три до четири истине и констатације из данашње администрације Министарства Финансија, па ћете одмах видети, колико се г. Јовановић о њу огрешно, а што у интересу нашег кредита на пољу, чак и да све то стоји, није смео чинити. Ево чујте! Господо, тек сад на Крфу почела је да се спроводи организација финансијске администрације овако, како то закон о уређењу Главног Државног Рачуноводства предвиђа. Ту мислим на принцип централизације у финансијском државном газдинству. Тај је принцип највећим делом данас овде већ уведен: данас ниједно министарство не може вршити на своју руку исплате, него мора најпре да спроводи кредите централи, Министарству Финансија, па се тамо у Министарству Финансија ти кредити цене и тек по одобрењу његовом односно Министарског Савета исплата извршује. То је, господо, један велики и први корак унапред.

Дале: данас имамо страном организовану чековску радњу у Министарству, за чију организацију могу само стручни људи, директори банака, шефови финансијских установа и т. д. рећи од колике је користи за плаћања. Данас, дакле, имамо добро организовану ту радњу, коју пређе у таквом стилу нисмо имали.

Затим, господо, пре у Србији, рачуноводство и књиговодство, није било уређено тако, да се увек и одмах могла имати евиденција свих наших депоа и остава који постоје у иностранству, код разних банака и кореспондента. Ми данас свакога тренутка, као у некој банци, ту евиденцију имамо. Данас је књиговодство министарства финансија у могућности да вам даје тачна «стања» по свима финансијским случајевима, било по питањима депоа а било по питањима кредита, дугова ит.д.

На послетку, као пример за ред, наводим да се данас наша целокупна благајничка радња води, као по банкама, по систему специјализирања сваке важније стране монете, док се раније авало само за злато и сребро.

А такав рад, са којим сам у ово неколико потеза обавестио Скупштину, може да да само једна добро уређена администрација, а никако неуређена и ако је у «хаосу».

Житност кредита

Сад ми остаје да осветлим најважније питање, питање о житности кредита, — питање, које је највише интересовало Скупштину, како вас са левице, који ту житност спорите, тако и све нас са деснице, који ту житност једнако подвлачимо и на њој инсистирамо.

Господо, казало се у извештају и у говорима представника опозиције: — «Министар финансија нас је пресирао — заклањајући се за житност» и «није давао обавештења тако, да се ми морамо противу тога бунити; ми то жалимо и то нам задаје бриге итд. — Ја сам већ дао одговор на те приговоре о «обавештењима», а сад хоћу да говорим о «прецији» и «житности».

Да, господо, житност кредита је ту; она постоји већ и по самом закону; она је последица наших законских прописа. Закон о Поштом Реду, у члану 101. каже: Буџет и сви кредити «житни су по самом закону». Због тога се влада те житности и држала, па је, због тога, ту житност прихватила јавно и званично, у седници, Народна Скупштина. (Велизар Вуловић: Али не мора бити то «брзометна» житност!) Молвм, молвм! Члан 102. истог закона каже: да кад се један

закон сматра и огласи као хитан, одбор ће га, — изрично се каже: — «најбрже», дакле «брзометно», — узети у разматрање и поднети свој извештај Скупштини. Тако, дакле, стоји у закону, и ја вас питам, господо, да ли је онда мањина финансијског одбора могла чак у извештају да ми пребаци «да је на њега чањена пресија» и да ли је смела ову ствар да задржи у Одбору готово месец дана? Ја мислим, господо, да се је и ове мањина о мене огрешила, у толико пре, што су ту они исти људи, који су били и претпрошле године, под коалицијом, када је та хитност била схваћена тако, да је цео посао, чујте господо, савирила за две седнице, док им сада није довољан ни месец дана!

Сем тога, господо, хитност није овде мотивисана само законским наређењима, него је та хитност у овом случају била и у самој ствари; — била је последица стицаја прилика. И при првобитном законском тексту, који је био поднет финансијском одбору, законски је предлог био «закон о без обзира на законске прописе; хитан по исцрпности и скором узалудну престалих, слободних старих кредита. Још у првој седници финансијског одбора од 14. марта г. Нинчић је у свом говору изнео, а то сам и ја нешто доцније у своме говору потврдио, да имамо кредита још свега за око три месеца. Доцније, после двадесет дана, један нам је господин у Одбору казао: «Ви нам неверно ствари представљате, пре сте нам казали да имате кредита за око три месеца, а сада нам кажете да имате само још за два!» Да, господо, мењају се одговори, јер да је овај господин причекао још двадесет дана, па да ме је онда питао, колико још има слободних кредита, разуме се да би добио одговор да их је још мање, јер се сваки месец дана око 20 милиона троши и тиме слободна сума смањује. Ето нпр. данас, када је законски предлог пред Скупштином, житност је постала опет још већа и она се сваки даном увећава. Док је пре житност била везана за три месеца, данас је сада већа, јер је везана само још за петнаест дана месеца. Ту није не обичнога нема!

Ова житност произлази нпр. и из ове компарације факата коју ћу сад учинити. У редовним се приликама, у нормалним приликама, тражи по закону, да се Скупштина сазове у редован сазив. 1. октобра, дакле на три месеца пре закључења буџетске године и први јој је посао да реши

буџет. Па зар се онда, у ратним, нередовним приликама, кад све може искр-снута неочекивано, на решење *випредних* кредита, који се морају свакако сматрати још за *хитнију ствар* него ли што је *буџет* у редовним приликама, сме чекати више но на решење *буџета*? Ствар је, дакле, и кад је кредита било још за три месеца, била хитна, а сада је још хитнија, јер сад имамо слободних кредита свега још за два месеца. И зато сам ја, као заступник Министра Финансија, не смејући да примим на себе ризик у рату, да ме затекну без довољно кредита какви неочекивани догађаји и издаци, првотично желео, и радио да Скупштина што пре добије одборско мишљење о овом законском пројекту, па нека она сама онда снаси одговорност ако на ову ствар друкчије гледа него ја.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Цирих, 11. — На идучој конференцији у Берлину централне силе мисле да регулишу своје међусобне односе у балканском питању.

Париж, 11. — Фигарова јавља: Услед војних догађаја влада неће одговорити на интерпелацију социјалистичке групе парламента о спољној политици Савезника.

СРБИЈА И ИТАЛИЈА

Паша Орланду

Крф, 10. маја

Поводом треће годишнице уласка Италије у рат, Председник Министарскога Савета, Министар Иностранних Дела Госпадин Паша упутио је Госпадину Орланду, Италијанском Министру Председнику, овај телеграм:

»Ја хитам, Превасходство, да Вам из свега срца честитам трећу годишницу велике борбе коју Италија води толиком храброшћу и толиким жртвама за победу Правде, Права, Слободе и једнакости свих народа. Ја се поуздано надам да ће четврта година рата донети Наро-

ду Италијанском остварење његових жеља, његових правилних националних тежњи, наградивши га на тај начин за све што је препатио у току овога ужаснога и свирепога рата који нам је Варварство наметнуло газећи најсветија права свих народа.

(Пресбирор)

ДВА КОМЕНТАРА

Једни се теше, други се плаше

Берн, 11. маја

Бугарски лист *Препорек* огорчено напада *Фосише Цајтунг*, који тврди да је само Венизелос, а не цео грчки народ, објавио рат централним силама. Лист истиче, да су без икаквог смисла вести Константинове Агенције у Цириху и да их ова шири само да би утешила бившег краља, чије су наде за увек ишчезле.

О СРБИЈИ

Изјава шефа Америчке Мисије

Крф, 11. маја

Шеф америчке мисије за пољопривреду г. Франсис Јагер дао је новинарима следећу изјаву: »Ми смо отпутовали из Њу-Јорка 13. априла и присели овде прекјуче. Наш је циљ да развијемо што већу земљорадничку активност у Србији. Ми располажемо са великом материјалом. У овај материјал долазе: семења, модерни плугови и разне пољопривредне машини. Српски сељаци моћи ће, на овај начин, лакше отпочети свој рад. Кроз који дан посетићу Битољу и талијанске пољопривредне организације у Валониј.

На питање: шта се у Сједињеним Државама мисли о Србији, г. Франсис Јагер је дао овај дивљив одговор: *»Ми сматрамо Србију као нашу сопствену кћер и помагаћемо је, свом нашем снагом.*

Уочи Новог Напада

Коментари и појединости

Лондон, 11. — Успешан напад Француза на сектору Локр омогућио је да се сасвим исправи линија Локр—Ла Клит која је сада добро утврђена на дефанзивну акцију.

Париж, 11. — *Нова* немачка офанзива на западном фронту питање је часова. Неки листови јављају да је борба отпочела. Савезничке су резерве недирнуте.

Лондон, 11. — Од 6. маја авијатика је врло активна. Борбе су у ваздуху ужасне. Енглески авијатичари оборили су 92 немачка авиона, од којих су 81 уништили. Енглези су изгубили свега 36 апарата. Ескадриле су бациле више од 100 тона експлозивна на непријатељске комуникације. Напади су вршени и унутрашњости Немачке. Мец, Келн, Ландау и Тионвил жестоко су бомбардовани.

Париж, 11. — Листови констатују, да далекомента немачки топ већ 24 дана није бомбардовао област Парижа.

Рим, 11. Ратни дописник *Кориере дела Сера* на енглеском фронту, Луиџи Барцини, телеграфисао: да је немачка офанзива питање часова. Многи знаци наговештавају да се одмор, после последње борбе, завршава. Права симптом борбе несумњиво је то, што је непријатељ отпочео сиљном артиљеријском борбом на широком фронту. Нове батерије улазе у застоупе у акцију на фронту северно од Ипра до Оазе. Бомбардовање француских вероја од стране непријатељских авијатичара јесте други предзнак напада. Пред великим нападом непријатељски авијатичари врло често лете над главним центрима у циљу застрашавања. Али је морал савезничких војска и француског становништва на великој висини.

НИЈЕ СВЕ НА МЕСТУ

Ужурбаност немачких дворова

Париж, 11. маја

После посете цара Карла и царице Зите бугарском Фердинанду објављен је долазак у Софију краља Саксонске, Баварске и Виртемберга.

Француска штампа, коментаришући ужурбаност суверена конфедеративних немачких држава, сматра да ово путовање има значајан разлог који Берлин и Беч крију.

Пти *Париџиен* сазнаје из поузданог извора следеће: *»Или* краљеви Баварске, Саксонске и Виртемберга, после цара Карла, траже од Бугарске нов војнички напор, који софијска влада не одобрава услед јаке заморности, или се пак свађе намећу Турске и Бугарске односно уређења румунске границе погоршава, на германски суверени, опуномоћени за то, иду да ту ствар изравнају.»

НЕМАЧКА И АУСТРИЈА

Буријан или Тарновски

Париж, 11. маја

Према поузданим вестима из Берна, наименовање барона Буријана за министра спољних послова Аустро-Угарске привремено је. Извесни знакови потврђују ову претпоставку.

Теллине Рундшау јавља: да се у бечким званичним круговима живо претреса питање, да се наименује граф Тарновски за министра спољних послова на место графа Буријана.

Коментаришући питање о евентуалном смењивању Буријана, *Рајншпе Цајтунг* истиче, да је гроф Тарновски ватрен пољски националиста. Бечка га је влада у више махова предложила за председника варшавског савета, али се је берлинска влада увек категорички успротивила овом наменовању. Лист се пита: да ли долазак графа Тарновског на власт, у овим приликама, може да о-

важни успротивила овом наменовању. Лист се пита: да ли долазак графа Тарновског на власт, у овим приликама, може да о-

лакаша остварење утврђено програма на скорашњој конференцији између немачког и аустројугославског пара?

јеката о *Мител Европи*, а нарочито што чвршћи савез између Немачке и Аустро-Угарске.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. фронта
Француска коминике
Солун, 11. маја

Активност патрола на разним тачкама фронта. Енглески су авијатичари бомбардовали депое у области Сереза.

Франц коминике
Париж, 11. маја

Активност артиљерије на неколико места јужно од Авре. Пешачких борби није било.

Енглески коминике
Лондон, 11. маја

На сектору шуме Авелен непријатељ је заузео један наш истакнут ров. Наше су трупе извршиле успешан препад у близини Елета наневши непријатељу велике губитке. Запленио је један митраљез. Активност непријатељске артиљерије у долини Анкра, јужно од Лана, источно од Ребеко и источно од шуме Ниеле.

Доцније. — Одбијени су немачки препади у шуми Авелен и јужно од Ебитерна. Францу-

ске су трупе извршиле успешан препад северно од Бајела и западно од Кокра и заробиле неколико војника.

Америч коминике
Вашингтон, 11. маја

Америчке трупе, у сукобу са непријатељским извиђачима у Лорену, заробиле су неколико војника. Узајамна артиљеријска борба у Беверу.

Италиј. коминике
Рим, 11. маја

У планинској зони обична артиљеријска борба. Одбијене су непријатељске патроле у долини Арсе. На јужним падинама Сасо Роса војена је жива борба са бомбама. Дуж Пиве јака артиљеријска борба. Одбијен је непријатељски напад на Капо-Силе. Код Кала Дукерина наша је патрола нагнала на бегство гарнизон једног рова. Савезнички авијатичари оборили су три непријатељска авиона и два приморали да се спусте. Ескадриле су бомбардовале непријатељске трупе у окрету за плато Азијаго.

Париж, 11. — Немци су поново покушали да бомбардују Париж. Ноћу око 10 часова објављена је појава авиона, који одмах дочекали на периферији Париза палбом батерија противу авиона и гоњени су нашим авионама. Успели су да баце једну бомбу на периферију Париза. Један немачки авион пао је сав у пламену, а остали отерали и гоњени од стране наших авијатичара.

Лондон, 11. — Дописник *Таймса* у Вашингтону наговештава могућност савезничке акције у Русији. »И поред држања Беле Куће, у питању јапанске интервенције у Сибиру постоје видни знаци да би промена ситуације у Русији изазвала заједничку савезничку акцију у циљу да поврате оно што су Немци заузели.»

Париж, 11. — Поводом вести о евентуалној интервенцији Савезника у Русији, *Нови Пан*, револуционарни социјалистички лист и органи анархиста у Москви објављују даће интервенција Савезника у Русији изазвати еру народног препорођаја у борби за интегритет и независност оцабине.

Ови листови упућују народу апел и између осталог велико: *»Народе! Ти се налазиш на ивици пропасти. Збаци са својих очију максималистички завој и сматрај да Ленин и Троцки делају као издајници.*

Париж, 11. — *Дели Телеграф* јавља: да су Централне Силе, сем припрема на западном фронту, предузеле и јавну пропаганду и интриге код Италије и Америке преко неутралних држава, али су све ове интриге потпуно пропале.

Париж, 11. — Према извештајима из Цириха, буну у вилајету Ајдина узима велике размере и веома много узнемирава турску владу, која је неспособна да угуши покрет и поред предузетих строгих мера. Већи део одреда за угушивање буне одобрио је побуну, а 2.000 војника, који су били упућени противу побуњеника, пришли су овима са пушкама, митраљезима и топовима. Из бојазни, да покрет не обухвати и друге области, влада је забранила штампа да говори о тим догађајима.

Париж, 11. — Повучен је један део немачких трупа из Финске. Влада Хелсинфорса послала 25.000 заробљеника дрвене гарде у Немачку, где ће радити на војним пословима.

Српски зваичан извештај
Солун, 11. маја

10. маја јача обострана артиљеријска ватра у области Ножуха, Пре-слапа и с. Зовича.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ПРИМИО ДУЖНОСТ
У допуну јучерашње вести о доласку на Крф Министра Финансија Госпадина Стојана Протића, београдске фирме Талви и Мандиловић. Бог да га прости!

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА
За претпрошких 24 сата непријатељ је избио на варош и на периферију 66 гравата.

Рањени су: један човек и две жене. Поручено је и општећено 7 кућа у вредности 8.200 динара.

БЛАГОДАРНОСТ
Г. Панга Живковић, члан Војне Задруге, приложио је Комесаријату за избеглице 25 драхми, да се, подеље сиротним српским избеглицама, а за покој душе његовој жени Милици, која је умрла 15. јануара ове године у Младеновцу.

Комесаријат за избеглице и овим путем у име сиротних српских избеглица изјављује своју благодарност дародавцу.

ЧИТУЉА
У Женеви је умро 23. марта текуће године београдски трговац Леон Мандиловић, члан познате београдске фирме Талви и Мандиловић. Бог да га прости!

ИЗВЕШТАЈ СРПСКЕ БОЛНИЦЕ
Од 1. до 7. маја боловало је 20 лица, од којих је оздравило 5, а остало на боловању 15 лица.

Бр. 4111 из канцеларије Краљ. Српског Генералног Консулата у Солуну 7. маја 1918. г.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Цирих. — Бечка *Арбајтер Цајтунг* забрањена је због тога што је донела вест да су радници једне фабрике гаса појели два заробљеника, који су заједно с њима радили и заједно гладовали.

Париж. — Влада је решила да стави на расположење врховног команданта војске све мобилисане раднике који се налазе по фабрикама, а који су из класа 1908., 1909., 1910., 1911. и 1912.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Петроград, 11. — Полузванични максималистички коминике истиче жеље максималиста за интимнији однос са Силама Споразума и потребу што брже постоји.

Берн, 11. — Коментаришући напоре Немачке за обновљење савеза између свију централних држава, *Франкфуртер Цајтунг* тврди, да се Турска устеже да ступи у овај савез због укруптавања њених интереса са интересима Бугарске.

Амстердам, 11. — Максимилијан Харден, коментаришући у *Цукунфт* донешене одлуке на састанку царева, сматра да је права утопија остварење про-

НОВА КЊИГА:

Тајна Превратна Организација, целокупан извештај са познатог претреса у Војном Суду за Офицере, заједно са пресудама. Књига има 640 страна. Цена јој је 5 драхми.

Поруцбине треба упућивати: Николи Л. Бркићу, новинару, — Солун, Краља Петра улица бр. 70 (у згради уредништва »Велике Србије»). Књига се може добити и у књижари М. Ристи војеваљ, код Беле Куле, у Солуну.

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИЧОЈЕВИЋА
Код Беле Куле

Препоручује *»вред* осталих књига: *»Роман* »Хану» др. 3. »Српску Драчу» др. 4. »Енглескињу у српској војсци» др. 3-50. *»Дожиња»* др. Наредника Миладина са додатком слика из српског повлачења кроз Албанију др. 3. »Југославије» др. 2-50. »Изнајаник свете жртве» др. 2. »На Капци Будиности» прерада од Анатона Франса др. 1-50. »На Реџама Маће-доским» др. 1-50. »На По-

молу» др. 1-50. »Под Тућим Крвом» др. 1-50. Велики календар »Домовина» др. 1. Календар депња др. 0-40. Свеске »Мале Библиотеке» комад 0-40 др. Венеричне болести др. 2. Тајна Организација др. 5. Српјански Веназ др. 2. Роман »Наше Срце» са сликама др. 4.

Речнице Стевовића комад др. 6-50.

Разговоре Српско-Француске, Талијанске и Енглеске писано српски др. 1-20.

Практичан уџбеник француског језика са граматиком и конверзацијама од Алкалаја др. 4.

Уџбеник француског језика са француским речима и француско-српским разговорима од Плеца др. 2-50.

Учитељ енглеског језика са граматиком и конверзацијама од В. Петровића др. 3-50.

Дописне беле карте по најнижој цени.

Књижара моли поштовање муштерја са фронта да поручиши орше преко курира пошто јој немогуће слати робу преко поште.

ПАЈЊА

Пивница и Гостионица **»БЕОГРАД«**
улица Краља Војска бр. 74 мало подаље од Официрског Дома

отворила је своју лепу летњу башту покрај самог мора, заштићену од солунске прашине. Са баште је леп изглед на море и цело солунско пристаниште.

Цело дана точја се — у чапшама — свеже солунско пиво.

Ко жели да проведе угодно време; доручкује, руча и вечера чиста српска јела и разне друге закуске нека посети пивницу **»БЕОГРАД«**.

Препоручује се **»Тира К. Васић»** трговац Београданин

6-15

СРПСКИ МАГАЦИН

ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА
Навахија Лимбо ул. бр. 36 поштом од хотел Париза ка *Покривеној Чаршији прва улица десно* у *непосредној близини Бурмалицамаје*

Има на стоваришту разне сорте гарантирано чистог природног вина у буради-ма и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магацин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене 11—30

Једина летњи бископ **НОВИ ФАЛЕРОН**
Улица Краљ. Олге бр. 12 преко пута санитетског одељења Врх. Команде

посекује најотменија публика! Најмодернији програм, најбоља музика, најпријатнија башта, поред самог мора.

Нов програм увек понедеоном, средом и петком.

БАЗАР КАНХИ

МАНИФАКТУРНА РАДЊА
Трговац из Битоља

Продаје свилене, вулене, памучне тканине за даме. Цене су врло умерене.

Улица Франкова бр. 41 — Солун. 15-15

СИФИЛИС и све венеричне болести леци са потпуним успехом

директор болнице венеричних болести у Солуну **Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ** прима у својој клиници: од 3 до 6 и по час. по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз из ул. Методво 15. 4-30

Д-р АЛЕКСАНДРИДЕС
Специјалиста за интерне болести

Директор Болнице за заразне болести

Прима свакога дана од 11 и по до 12 и по од 5 до 6 часа у француској апотеци, улица Франк бр. 35, и од 3 до 4 код куће, у улици Престолонаса. Борфа бр. 35.

ИЗ Инженерија салварана и вилла протја сифилиса.
9-15

Са нашег фронта

Српски зваичан извештај
Солун, 11. маја

10. маја јача обострана артиљеријска ватра у области Ножуха, Пре-слапа и с. Зовича.

Штампарија
»Велика Србија«